

Rolnummers 2228, 2229, 2230 en 2232

Arrest nr. 133/2002
van 18 september 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 181, eerste lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, L. Lavrysen en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

Bij vier arresten nrs. 96.930, 96.928, 96.929 en 96.927 van 26 juni 2001 in zake respectievelijk F. De Bisschop, G. De Ley, J. Van Aken en A. Christophe tegen de Universiteit Gent, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op 14 augustus 2001 en 16 augustus 2001, heeft de Raad van State telkens de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt het artikel 181, eerste lid, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap het artikel 24, § 5, van de Grondwet, door het universiteitsbestuur de opdracht te geven over de al dan niet rangschikking van elk lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel te beslissen op grond van door hem vastgelegde criteria ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De verzoekers voor de Raad van State vorderen de vernietiging van de beslissing van 25 juni 1992 van de raad van bestuur van de Universiteit Gent waarbij zij met ingang van 1 oktober 1991 als voltijds docent in de faculteit geneeskunde gerangschikt worden en van de beslissing van 29 september 1992 van dezelfde raad van bestuur houdende bevestiging van de eerstgenoemde beslissing, en dit in de mate waarin die beslissingen de impliciete weigering inhouden om hen te rangschikken als voltijds hoofddocent in de faculteit geneeskunde.

De vorderingen tot schorsing die de verzoekers samen met de beroepen tot vernietiging hadden ingediend, werden verworpen bij arresten van 16 februari 1993.

In het kader van de behandeling van de beroepen tot vernietiging beslist de Raad van State tot het stellen van de bovenvermelde prejudiciële vraag. Hij overweegt dat voorwaarden volgens welke leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel gerangschikt kunnen worden in een van de graden van het zelfstandig academisch personeel, een element in de loopbaanregeling vormen en betrekking hebben op de rechtspositie van het onderwijzend personeel, die volgens artikel 24, § 5, van de Grondwet bij decreet moet worden geregeld. De Raad van State vraagt het Hof of de delegatie aan het universiteitsbestuur verzoenbaar is met die grondwetsbepaling.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikkingen van 14 augustus 2001 en 16 augustus 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de respectieve zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in die zaken artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 26 september 2001 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 9 oktober 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 16 oktober 2001.

Memories zijn ingediend door :

- F. De Bisschop, wonende te 9840 De Pinte, Grote Steenweg 150, G. De Ley, wonende te 2060 Antwerpen, Bisschopstraat 19, J. Van Aken, wonende te 9052 Zwijnaarde, Klossebos 13, en A. Christophe, wonende te 9840 De Pinte, Koersveldlaan 18, bij op 22 november 2001 ter post aangetekende brief;

- de Universiteit Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, 9000 Gent, bij op 26 november 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 6 december 2001 ter post aangetekende brieven.

F. De Bisschop, G. De Ley, J. Van Aken en A. Christophe hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 8 januari 2002 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 30 januari 2002 en 27 juni 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 14 augustus 2002 en 14 februari 2003.

Bij beschikking van 6 juni 2002 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 27 juni 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 11 juni 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 27 juni 2002 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. Matthys, advocaat bij de balie te Gent, voor F. De Bisschop, G. De Ley, J. Van Aken en A. Christophe;

. Mr. P. Devers, advocaat bij de balie te Gent, voor de Universiteit Gent;

- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van F. De Bisschop, G. De Ley, J. Van Aken en A. Christophe

A.1.1. De rangschikking van de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de universiteiten in één van de graden bepaald in artikel 64 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, is een element van de loopbaanregeling. De regels betreffende de rechtspositie van het onderwijzend personeel hebben betrekking op de inrichting van het onderwijs, dat volgens artikel 24, § 5, van de Grondwet wordt geregeld door de wet of het decreet.

A.1.2. Door in artikel 181, eerste lid, van het vermelde decreet te bepalen dat het universiteitsbestuur over de al dan niet rangschikking beslist op grond van door hem voorafgaandelijk vast te stellen criteria, heeft de decreetgever aan het universiteitsbestuur de regeling overgelaten van een voor de rechtspositie van het zelfstandig academisch personeel essentieel gegeven. Dit is strijdig met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Ondanks de verscheidenheid die bestaat tussen de verschillende universiteiten en faculteiten, zijn er niettemin voldoende universeel toepasbare criteria die het mogelijk moeten maken een niet willekeurige rangschikking in de verschillende graden van het zelfstandig academisch personeel te realiseren.

Standpunt van de Universiteit Gent

A.2.1. Aan de orde is niet een vraag aangaande de rechtspositie van onderwijzend, *in casu* academisch personeel, maar wel de overgang, mits een daartoe specifiek en in tijd beperkt stelsel, van wetenschappelijk personeel van de universiteiten naar academisch personeel, dit is personeel dat zelfstandig of assisterend tot opdracht heeft het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het verschaffen van academisch onderwijs, terwijl de opdracht tevens prestaties van wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap kan omvatten. De indeling in categorieën van personeel bij de universiteiten, zoals die vóór de totstandkoming van het universiteitsdecreet bestond in de wet van 28 april 1953, lijkt uit te sluiten dat het hier aan de orde zijnde wetenschappelijk personeel zonder meer met onderwijzend personeel zou worden gelijkgesteld. In dat geval is de bescherming geboden door artikel 24, § 5, van de Grondwet niet aan de orde.

A.2.2. Volgens de rechtspraak van het Hof volgt uit artikel 24, § 5, van de Grondwet niet dat de decreetgever geen delegatie zou mogen geven aan het universiteitsbestuur. Die bepaling vereist wel dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever vastgestelde beginselen.

Artikel 181, eerste lid, van het universiteitsdecreet verleent het universiteitsbestuur geen absolute vrijheid bij de bedoelde rangschikking, die gebeurt in overeenstemming met hetgeen bepaald is in de afdelingen 2 en 3 van hoofdstuk IV van het decreet van 12 juni 1991.

De in het geding zijnde overgangsregeling is slechts bedoeld om de eventuele inschakeling van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in het academisch personeel te vergemakkelijken. Zoals voor de organieke regelgeving staat ook voor de overgangsregeling de verscheidenheid aan faculteiten, vakgroepen en vakgebieden eraan in de weg dat bij decreet een meer gedetailleerde regelgeving zou worden uitgewerkt. Zulk een regelgeving zou overigens ook haaks staan op de door de decreetgever uitdrukkelijk gewilde grotere zelfstandigheid inzake beleid en beheer van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag gesteld in de vier verwijzingsarresten heeft betrekking op artikel 181, eerste lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, luidend :

« Binnen het jaar dat volgt op de inwerkingtreding van dit decreet beslist het universiteitsbestuur, op grond van door hem voorafgaandelijk vast te leggen criteria, over de al dan niet rangschikking van elk lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in één van de graden van artikel 64. Bij deze rangschikking herbepaalt het universiteitsbestuur het benoemingsbesluit en de opdracht van het betrokken personeelslid. Wanneer het universiteitsbestuur bij de rangschikkingsoperatie aan het aldus gerangschikte personeelslid geen graad toekent, verkrijgt het personeelslid ambtshalve de graad van docent. »

B.1.2. De verwijzende rechter vraagt het Hof of die bepaling artikel 24, § 5, van de Grondwet schendt doordat ze de universiteitsbesturen opdraagt zich uit te spreken over de rangschikking van de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel op grond van door hen vastgelegde criteria.

B.2.1. Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt dat de inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet.

Die bepaling drukt de wil uit van de Grondwetgever om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, de erkenning of subsidiëring betreft, doch verbiedt niet dat onder bepaalde voorwaarden bevoegdheden aan andere overheden worden toegekend.

Artikel 24, § 5, vereist dat die bevoegdheden slechts op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Zodoende kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen.

B.2.2. De criteria volgens welke de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de universiteiten worden gerangschikt in de graden voorzien bij artikel 64 van het decreet van 12 juni 1991, betreffen de rechtspositie van het onderwijzend personeel; ze vormen immers een element in de loopbaanregeling van het personeel. Bijgevolg behoren ze tot de regels betreffende de inrichting, de erkenning of de subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap, in de zin van artikel 24, § 5, van de Grondwet.

B.3.1. Hoofdstuk IV van het decreet van 12 juni 1991 voert een nieuwe regeling in betreffende de samenstelling en de opdrachten van het academisch personeel aan de universiteiten en regelt op zeer uitvoerige wijze hun statuut.

Artikel 64 bepaalt de graden bij het academisch personeel. Bij het zelfstandig academisch personeel bestaan volgende graden : docent, hoofddocent, hoogleraar, gewoon hoogleraar en buitengewoon hoogleraar. Bij het assisterend academisch personeel bestaan de graden van assistent en doctor-assistent.

Het in het geding zijnde artikel 181 is een overgangsbepaling en heeft betrekking op de rangschikking van het vast benoemd wetenschappelijk academisch personeel in de nieuwe gradenstructuur.

B.3.2. Rekening houdend met de autonomie van de universiteiten en met de verscheidenheid aan faculteiten en vakgroepen en tevens rekening houdend met de budgettaire beperkingen waarbinnen de benoemingen moeten plaatsvinden, kan het worden verantwoord dat aan de universiteiten een zekere vrijheid wordt gelaten bij het vastleggen van de criteria volgens welke die rangschikking dient te gebeuren, zodat op de meest adequate wijze rekening kan worden gehouden met eenieders titels en verdiensten.

De decreetgever laat de universiteitsbesturen geen overdreven vrijheid : hij heeft op limitatieve wijze de categorieën omschreven volgens welke de rangschikking dient te gebeuren en artikel 181 regelt zelf op omstandige wijze de modaliteiten van de overgangsregeling.

B.4. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 181, eerste lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap schendt artikel 24, § 5, van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 18 september 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts